

LBRIS

We know
books

Editor:

Hadrian Mateescu

Redactor:

Dana Pătrănoiu

Concept grafic:

Silvia Olteanu

DTP:

Radu Nan

Corector:

Cristina Teodorescu

Copyright © Petre Sălcudeanu, 1976

Copyright © 2021 Publishing Solutions

Este interzisă reproducerea integrală sau parțială a lucrării,
sub orice formă, fără permisiunea scrisă a editurii.
Toate drepturile rezervate.

Publisol

Casa Presei Libere, Corp A3-A4, Etaj 1

Tel.: 021.336.36.33

E-mail: office@publisol.ro

Găsiți cărțile noastre pe www.publisol.ro

Descrierea CIP poate fi consultată pe site-ul Bibliotecii
Naționale a României

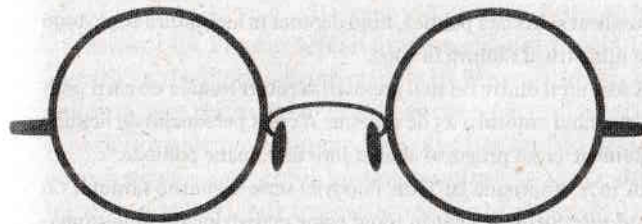
ISBN 978-606-9629-22-2

Tipărit la ARTPRINT

www.artprint.ro

PETRE SĂLCUDEANU

Bunicul și o lacrimă de fată

Publisol

PETRE SĂLCUDEANU s-a născut la 8 septembrie 1930, în localitatea Gligorești, județul Cluj. A absolvit Facultatea de Critică și Literatură din Moscova și Facultatea de Filosofie din București. Scriitor, scenarist, membru fondator al Uniunii Scriitorilor din România, fost director general al Studioului cinematografic București, fost președinte al CNC, Sălcudeanu s-a implicat și în viața politică, fiind deputat în legislatura 1992-1996 și ministru al Culturii în 1993.

A fost unul dintre cei mai populari scriitori români de cărți polițiste, fiind autorul a 25 de romane. A creat personajul de ficțiune Bunicul, eroul principal al unei serii de romane polițiste.

În 1971, împreună cu Titus Popovici scrie scenariul filmului *Cu mâinile curate* – aflat în topul celor mai vizionate filme românești – care va fi publicat, câțiva ani mai târziu, în cartea *Ucenicie printre gloanțe*.

A mai semnat scenariile filmelor *Răscoala* (1965), *Cu mâinile curate* (1972), *Ultimul cartuș* (1973), *Toamna bobocilor* (1975), *Bunicul și doi delincvenți minori* (1976), *Iarna bobocilor* (1977), *Împușcături sub clar de lună* (1977), *La răscrucea marilor furtuni* (1980), *O lacrimă de fată* (1980), *Munți în flăcări* (1980), *Bunicul și o biată cinste* (1984), *Primăvara bobocilor* (1987), *Privește înainte cu mânie* (1993), *Dulcea saună a morții* (2003).

În 1980 a fost distins cu premiul Uniunii Scriitorilor pentru romanul *Biblioteca din Alexandria*. Printre cărțile sale de succes se numără și *Prea cald pentru luna mai* (1967), *Cina cea de taină* (1984), *Judecata de Apoi* (1987), *Ochiul și marea* (1989).

A murit pe 1 noiembrie 2005.

Buickul lui Panaitescu se opri pe culmea dealului. În față se deschidea panorama văii Mureșului, și, la vederea apei șerpuitoare, străjuită de-o parte și de alta de sălciile bătrâne, Bunicul avu un oftat de zile mari, cum îi plăcea ajutorului lui de-o viață să spună, când își vedea superiorul impresionat peste măsură. De partea cealaltă a văii, pe un platou ca o tîpsie, se zărea satul Sălcioara, mai mult se ghicea sub pânza de ceață aburind deasupra lui.

Era o dimineată de toamnă aurie și vârtejul acesta de culori amestecate, de la negrul pământului abia arat până la roșul de aramă al frunzelor de stejar, îi trezea maiorului simțăminte aparte. Era pentru el aproape incredibil ca într-un asemenea peisaj de basm cineva să moară în floarea tinereții. Dar adevărul acesta era, pentru asta și veniseră, și Bunicul, ca să-și odihnească ochii de atâta frumusețe, răsfoi dosarul aflat pe genunchi și, după prima filă întoarsă, privirea îi fu din nou izbită de fotografia fetei care se uita la el cu naivitate copilărească. De fapt, tocmai această naivitate stârnise curiozitatea Bunicului și, bazându-se tot pe sensibilitatea bătrânului său prieten, colonelul Leonte se hotărâse să-i încredințeze acest caz, spre nemulțumirea lui Panaitescu, la fel de comod din fire ca și mașina lui, care era mai mereu nervoasă și mai obosită, când trebuia să se aștearnă la drumuri lungi.

— S-ar putea să nici nu fie vorba de-o crimă, maestre, zise brusc Panaitescu, fericit că observase în dreapta turlei bisericii un cârd de găște albe, zburând spre luciul apei.

Dacă înregistrase prezența găștelor, de existența verzei nu se îndoia nicio clipă, motive suficient de convingătoare și reconfortante ca oboseala drumului și, mai ales, lipsa de interes pentru cazul în speță să-i dispară șoferului ca prin farmec.

— Ce te face să crezi, colega? întrebă Bunicul după o lungă pauză, neputându-și desprinde privirea de pe fotografia Anei Draga.

— Am zis și eu așa, maestre, spuse concesiv șoferul, cu gândul la aburul dulce al copanului de găscă pe un munte de varză călită. Plutonierul din sat a stabilit că e vorba de un accident, or, un plutonier nu e un fitecine, conchise Panaitescu, având în vedere propriul său grad.

— Vom vedea, dragul meu, vom vedea, pentru asta am și făcut atâtea sute de kilometri cu această superbă mașină, de care mă leagă atâtea amintiri de neșters. Și pe urmă nu trebuie să uiți, dragul meu colega, că, în acești aproape treizeci de ani de când viețuim profesional împreună, am acumulat o experiență greu de închipuit la un șef de miliție comunală, oricât ar fi el de inteligent și de priceput. Eu zic să pornim, dragul meu, dacă se poate, însă nu cu viteză prea mare, ca să putem admira acest peisaj demn de penelul lui Andreescu.

Mașina se urni greoi și, după ce dădu câteva rateuri asemănătoare unor explozii de grenade ofensive, se așternu la drum cu viteza de croazieră sugerată de

Bunic, adică, în înțelegerea lui Panaitescu, zece kilometri pe oră.

Frunzele umede ale toamnei erau așternute pe drumul de țară ca un covor multicolor, iar maiorul numai dintr-o jenă ascunsă nu-l rugă pe Panaitescu să mai oprească o dată ca să poată medita îndelung la acest miracol al naturii cu care, nu avea nicio îndoială, avea să se înfrățească și el în curând. Toamnele aveau asupra Bunicului o influență deosebită, îi mobilau sufletul cu nostalgii uitate vreme de trei anotimpuri și poate toamai de aceea sezonul arămiu răbufnea în el cu forțe sporite, îndemnându-l discret la reflecții metafizice. La ieșirea din păduricea de foioase, prin fața mașinii trecu o căprioară singuratică; se opri o clipă locului, mirată de acea alcătuire neagră și demodată, apoi își văzu de drum cu mersul ei elegant, deloc speriată, prezența mașinii prin acele locuri, unde rar se vedea și câte o căruță, paralizându-i doar pentru o clipă instinctul de conservare.

— Ce bună ar fi fost, maestre, într-un sos de vin, pulpa din față... Am auzit că e o minune, își lamentă Panaitescu poftetele, dar Bunicul nu reacționează în niciun fel; era cu gândurile la ale lui și apariția misterioasă a căprioarei i se păru un semn al purității aceluși anotimp atât de adânc înrădăcinat în sufletul lui. Toate evenimentele mai deosebite ale vieții lui se petrecuseră toamna: toamna se născuse, din spusele alor lui fusese o toamnă superbă, toamna începuse să umble, cu oarecare întârziere față de graficul prescris de medici, și tot toamna, într-o toamnă apusă de mult, se îndrăgostise pentru prima dată. Dar anii, trecuți de la acel unic eveniment al vieții, erau anulați de amintirea

proaspătă a aceluia timp trăit parcă ieri în cumpăna su-fletului și tot parcă ieri însoțise pe ultimul drum prima și ultima lui iubire. Era mai mult decât convins că tot toamna avea să sfârșească și el. Ar fi fost o impietate față de crezul lui ascuns dacă nu s-ar fi întâmplat așa. Toamna, dar desigur nu în toamna aceasta și, mai ales, nu înainte de a rezolva cazul Anei Draga, a cărei privire nu înceta nici acum să-l urmărească din fotografie, cu toate că dosarul era închis și se odihnea pe pernele din spate ale mașinii.

— Interesant, interesant, își officie maiorul cuvintele care, pentru Panaitescu, însemnau mirarea supremă a Bunicului; ciudat cum într-un sat de azi, cu totul și cu totul nou, se mai pot petrece crime. Altădată, înțeleg, se omorau pentru pământ, proprietatea particulară era un izvor nesecat de conflicte, dar astăzi, astăzi...

— Se mai petrec crime și astăzi, maestre, e adevărat, nu așa de multe ca în trecut, își exprimă părerea Panaitescu, atent în ultima vreme să-și menajeze superiorul și prietenul.

— Lumea satului este cu mult mai pură, relațiile antagonice au dispărut, o fraternitate izvorâtă din aceleași interese definește legic starea țăranului de azi...

— Ar trebui, maestre, ar trebui, nu se putu abține șoferul, dintr-un principiu străin filosofiei idealiste și pus pe șicane atunci când îl vedea pe maior prins în mrejele unor gânduri rupte de realitate. Bag mâna în foc, maestre, că n-ai mai fost într-un sat de la cazul ăla pe care l-am rezolvat, tot împreună, atunci cu Pomișorii... Așa că nu înțeleg de unde la dumneata o știință, ca să zic așa, atât de exactă asupra vieții la țară!?

Bunicul își aprinse o țigară, spre nemulțumirea lui Panaitescu, apoi zâmbi superior.

— Dragul meu, uiți că eu sunt abonat, spre deosebire de tine, și la presa civilă, că viața satului ocupă un loc aparte în paginile atât de dense ale mijloacelor noastre de informare. Pentru unii ca noi nu este obligatoriu contactul nemijlocit cu satul, decât în cazuri care necesită special prezența noastră, ca acum, în rest...

Panaitescu avea o replică gata pregătită, dar cârdul de găște ce se bălăcea sub privirea lui pofticioasă în apa lină a Mureșului îl făcu să nu mai dea importanță teoriilor debitate de maior, care, oricum, aveau să fie supuse judecății practice. Opri mașina cu o frână bruscă, încât pălăria Bunicului alunecă pe frunte și, cu un ton în care extazul era dominant, zise:

— Ce găște, maestre, ce găște, și bag mâna în foc că sunt curat autohtone, cu toate că, dacă le cercetezi mai cu atenție, s-ar putea să fie înrudite cu deșteptele alea care au salvat Italia, că mi se pare că mata așa ai zis.

— Roma, dragul meu, Roma...

— Tot un drac, maestre, tot un drac.

Sediul Miliției comunale se afla în mijlocul satului și clădirea nouă, cu un cat, terminată, după toate datele exterioare, doar de puțin timp, îi lăsa Bunicului o impresie plăcută. Era bucuros în sinea lui că unei asemenea instituții i se dădea importanța cuvenită, spre deosebire de trecut – o știa din proprie experiență –, când localurile jandarmărilor sătești reprezentau și pe exterior abrutizarea ce se consuma înăuntru. Sediul Miliției se încadra armonios în arhitectura nouă a satului Sălcișoara, semn de prosperitate generală.

La vederea mașinii demodate, dar strălucitoare ca o oglindă – la malul apei, Panaitescu obținuse aprobarea Bunicului de a șmotruți mașina ca la carte –, apăru un plutonier-adjutant, îmbrăcat impecabil, dar lent în mișcări, probabil din pricina uimirii că un maior venit tocmai din Capitală se putea deplasa cu o asemenea hodorogă. Dar după graba și mai ales grija cu care Panaitescu deschise portiera din dreptul Bunicului, plutonierul-adjutant Ion Amariei nu mai avu niciun dubiu că omul slab, cu tâmplele albite ce se vedeau de sub borurile pălăriei, nu era altul decât vestitul maior cunoscut în lumea criminalisticii, și nu numai acolo, sub denumirea ciudată de „Bunicul“.

– Bine ați venit, tovarășe maior, vă așteptam de-aseară, spuse zâmbind Amariei cu un pronunțat

accent moldovenesc, amănunt prins din zbor de Panaitescu, el însuși cu vagi origini din răzășii lui Ștefan cel Mare.

După ce parcurseră cele câteva încăperi ale proaspetei construcții, mobilată sumar, dar cu gust, Panaitescu îi șopti adjutantului ceva la ureche. Amariei îi arătă printr-o fereastră spatele curții și șoferul, grăbit, se făcu nevăzut, fără să mai audă scuzele adjutantului privind lipsa de canalizare din comună.

– Știu pentru ce ați venit, tovarășe maior, am fost anunțat. În ceea ce mă privește, vă stau la dispoziție cu toate datele, spuse Amariei, făcând, în același timp, semne disperate cu mâna curioșilor care se adunaseră în jurul mașinii lui Panaitescu. Era să uit, tovarășe maior, cu cazarea am aranjat la directorul școlii, are spațiu suficient, în plus și baie, noi, aici...

– Frumose găini aveți, îl întrerupse pe plutonier Panaitescu, abia apărut. Adevărați gospodari, și cotețele mi-au plăcut, ca să nu mai zic de grădina de zarzavaturi. Cred că ați avut roșii frumoase. De varză nu mai zic, parcă ar fi niște mingi de fotbal la defilare, mai spuse Panaitescu râzând de comparația pe care o găsi din cale-afară de reușită.

– Ne gospodărim cum putem. Uneori, când avem treabă prea multă, mai luăm masa la cooperativă, dar în principiu preferăm să ne gătim noi. Suntem trei, tovarășe maior, mai avem un sat și un cătun în subordine.

Amariei îi lăsa Bunicului o impresie bună, cu toate că, din obișnuință, nu se prea grăbea să facă din primul moment aprecieri asupra oamenilor, indiferent de cele ce credea despre ei.

— Stimate tovarășe plutonier-adjutant, mie toată lumea îmi spune Bunicul, așa că n-aș avea nimic împotriva dacă mi-ai spune la fel, zise zâmbind Bunicul, dornic din primul moment să stabilească relații cât mai apropiate cu noua cunoștință.

Personal, îi stima pe cei care știau și puteau să păstreze distanța impusă de grad, dar tot personal prefera cu subalternii un ton familiar, decent, atitudine dovedită, nu o dată, folositoare în activitatea lui.

— Vă mulțumesc, tovarășe maior, dacă este un ordin...

— Nu, dragul meu, e o simplă rugămintă... Și acum, dacă n-ai nimic împotriva, deși am dosarul Anei Draga la mine, ce mi-ai putea spune despre această nefericită fată a cărei viață s-a curmat, din motive, sper, posibil de elucidat, atât de prematur?

Amariei scoase din birou o mapă prinsă cu un elastic și, cu o grabă aproape stânjenitoare pentru Bunic, dădu la iveală câteva hârtii pe care se vedea un scris ordonat, cu litere neobișnuit de mari.

— Așa: Ana Draga a crescut la un orfelinat la T., nu i se cunosc părinții, a fost găsită la vârsta de două luni în fața unui restaurant din Z. Școala elementară, până în clasa a opta, a făcut-o în T., apoi doi ani a urmat o școală agricolă în orașul C., cu specialitatea horticultură, dar aici, din lipsă de flori, s-a ocupat de agricultură. Acum un an și jumătate a plecat din gospodărie, adică s-a transferat în comuna Potârloagele. Cu două luni în urmă a revenit în Sălchioara. I s-au imputat pierderi din avutul obștesc de patru mii două sute de lei. La trei zile după ce comisia a plecat, a fost găsită în Mureș înecată. A fost

descoperită de un pescar care prindea somn, dincoace de baraj, Ion Vasilescu, pensionar din orașul C. Era goală. Hainele au fost găsite la vreo trei sute de metri mai sus, de unde am dedus că apa a târât-o la vale. Au fost ploii mari la munte, pe atunci, Bunicule, spuse plutonierul, ridicându-și ochii din dosar și ștergându-și fruntea de sudoare. Avea câteva lovituri pe corp, dar medicul legist de la T. a tras concluzia că loviturile proveneau de la crengi și pietre, cum a târât-o apa. La autopsie i s-a găsit apă în plămâni, ceea ce a dus la concluzia clară că a fost vorba de un simplu accident. Anei îi plăcea să facă baie de una singură, cel puțin așa zic oamenii care au văzut-o nu o dată pe malul Mureșului. N-a lăsat nicio scrisoare. În general s-a împăcat bine cu oamenii. Băiatul cu care voia să se căsătorească la data accidentului era în armată, așa că... Am înmormântat-o în cimitirul satului... N-avea pe nimeni... Cam asta-i tot ce scrie aici, Bunicule, spuse Amariei, cuprins deodată de o tristețe inexplicabilă pentru maior. De fapt, aici, la noi, în fiecare an se îneacă unul-doi; apa mare, bulboane, fac pe zmeii și...

— Interesant, interesant, spuse Bunicul, și Panaitescu, obișnuit cu această formulă, fu convins că, în sinea lui, maiorul era aproape sigur că la mijloc nu era vorba numai de un simplu accident.

— Pentru ce i-au imputat cei patru mii de lei? întrebă Bunicul brusc, urmărind, de fapt, mâinile ușor tremurânde ale plutonierului.

— Au fost lăsați pe câmp vreo sută de saci cu îngrășăminte... Ploaia... Dar aici, Bunicule, nu cred să fi fost numai ea de vină.